

ANY 2016/17
Josep Maria
PLANES

Julian

Amb motiu de l'any en homenatge al periodista manresà Josep Maria Planes, **Regió7** ha preparat una selecció de 50 dels seus millors textos. En aquesta primera entrega, Planes ens explica els secrets que, per a ell, amaga la feina de cronista i entrevistador. Tria de **Pep Corral Vilella**

El llegat

CONFIDÈNCIES D'UN REPÒRTER

PUBLICAT A MIRADOR, 20-6-1929

Si en el món hi ha alguna persona capaç de heure-se-les tranquil·lament amb un bisbe, un torero, un professor de grec, un ballarí negre, un escriptor famós, una reina de la bellesa, un ministre, un saltimbanqui o un general, sense entendre res de bisbes, ni amb toros, ni amb grec, ni amb coreografia, ni amb literatura, ni amb política, ni amb estratègia, aquesta persona, ja en poden estar segurs: és un repòrter.

El reportatge és això: parlar de tot sense entendre de res. Cal tenir, això sí, un estil una mica clar, una mica net, posseir una certa audàcia i al mateix temps no oblidar mai allà on comença la frontera del ridícul. Amb aquestes armes, o sigui amb una ignorància enciclopèdica ben administrada, el periodista pot anar per tot, encarar-se amb els homes i les coses i mirar de treure'n el suc necessari per tal de cuinar el menú que ha de servir als seus possibles lectors.

Avui ens sentim en tren de fer confidències. Intentarem presentar el periodisme vist una mica per la banda de dins, explicant al mateix temps uns quants trucs i les males arts de que ens valem. Breu: ensenyarem la trampa del reportatge.

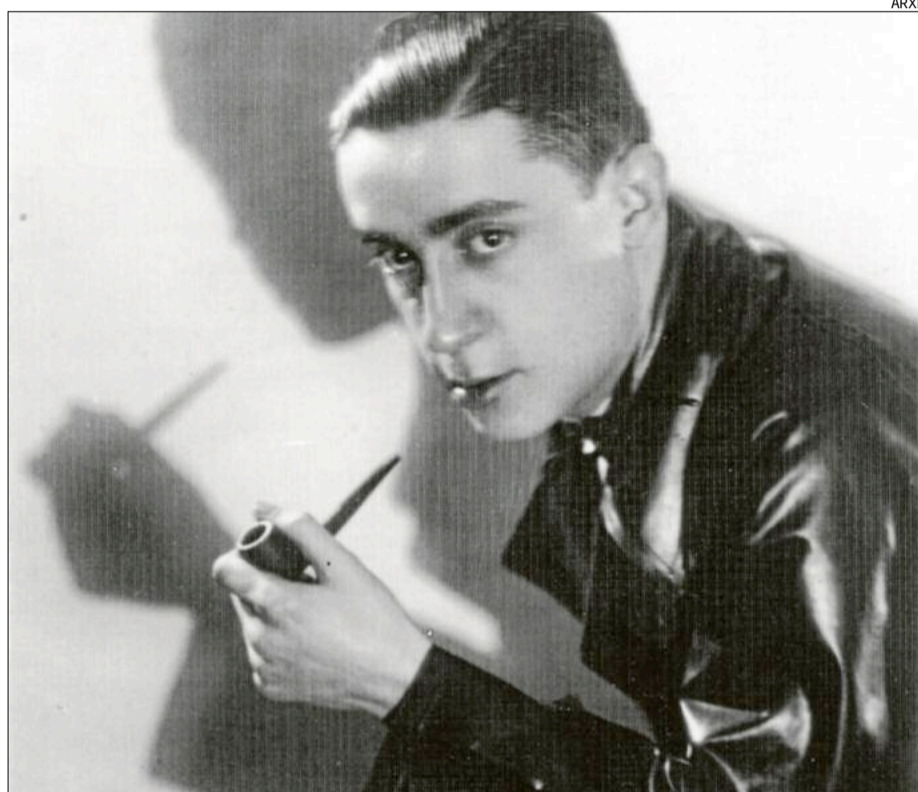
***

Parlem del reportatge tirant a literari, del que sent una mica la fredor oficialista del noticiari, net i pelat, sense gota d'enginy ni de fantasia. Una de les flors més singulars d'aquesta branca del periodisme és l'amable, graciosa i pataquejada intervú.

El públic creu que les intervú són fetes perquè hom s'enteri del què pensa sobre tal cosa, un cert personatge. El públic, no obstant, s'equivoca. És sorprenent, oi?, però és així. La intervú s'ha convertit en el forat per on s'escapa tota la inflació literaturesca continguda i torturada en les Redaccions. No cal estranyar-se, doncs, que el veritable protagonisme sigui el periodista i no l'intervúat. Aquest no és res més que el pretext, perquè el cronista pugui desenrotllar les seves brillantíssimes qualitats. Sobre la historiada safata dels seus mèrits, el periodista hi ofereix quatre engrunes del que diu el personatge, el just perquè la gent s'adoni de la utilitat de la preciosa safata.

Una vegada, un periodista amic va anar a l'estació de França a esperar no sé quin ministre, per fer-li una intervú. Doncs, bé; l'endemà vaig llegir amb esparverament que començava així: «Paseando por el andén, pluma en ristre, esperábamos la llegada del ferroviario convoy...»

Com es pot veure, el reportatge, posat a les mans d'un home fantasista, resulta una arma perillosa. Hem pensat moltes vegades que el millor intervúador seria un bon taquígraf. Aquest sistema, però, ofereix tam-

Enguany es commemora el 80è aniversari de l'assassinat de Josep Maria Planes

bé els seus inconvenients. És aquest sentit sinistre de l'objectivisme el que féu escriure a un amic aquella ja cèlebre remarca:

«Dalt dels arbres -deia, en la ressenya d'un enterrament- hi havien enfilades persones d'ambdós sexes».

Déu me'n guard d'establir cap mena de recepta del reportatge, però em fa l'efecte que una sinceritat excessiva pot resultar perjudicial. Sempre em recordaré de l'intervú que vaig tenir amb Chesterton, en el hall del Majestic Hotel. Llavors jo tenia divuit anys i, si no vaig errar, es tractava de la meua segona intervú. Malgrat la meua prodigiosa consciència, vaig quedar esparverat quan em vaig trobar davant per davant del famós escriptor. Chesterton no sabia un borrall d'espanyol i parlava el francès a claps a claps; per entendre'ns no tinguérem altre remei que utilitzar els serveis de l'intèrpret de l'hotel. Era un xicot correctíssim, zelós, disciplinat i anava vestit amb una notable lliurea. Es va palplantar entre nosaltres dos, estirat com un ciri, i amb un somriure servicial a flor de llavi. El bon home no tenia la menor idea de qui era Chesterton; la seva erudició sobre literatura era d'una vaguetat semblant.

—Pregunti-li -vaig demanar- quina és la seva opinió sobre Bernard Shaw.

L'intèrpret va traduir les meves paraules i uns instants després em contestava:

—«Dice que mística Bernard Shaw es malo,

pero que es susceptible de arreglo».

No em vaig pas permetre de posar en dubte les qualitats professionals de l'intèrpret, però em va sobtar que reduís a tan poques paraules la llarga peroració que havia fet Chesterton. En fer-li notar això, va aclarir-m'ho de seguida:

—«Sí, ha dicho otras cosas, pero en resumen no significan más que esto. Parece que es un mal individuo... (sobre Shaw)»

Pel mateix procediment vam continuar el diàleg i l'intèrpret continuà servint-me amb precisió semblant les paraules de Chesterton. Finalment, l'inalterable empleat es va permetre un xic de confiança i em va confessar la seva impressió sobre l'il·lustre hoste:

—«Si quiere que le hable francamente, me parece que este tío está cargado de p...»

Amb aquests preciosos materials vaig bastir la meua intervú. Com que donava la casualitat de que era l'únic periodista de Barcelona que l'havia vist, l'endemà tots els diaris reproduïen fragments del brillant reportatge.

***

Dintre del gènere, em fa l'efecte que el meu rècord de *gaffes* és relativament modest. En tinc una, però, que val per totes i no em puc pas estar d'explicar-la, encara que representi una vel·leitat suïcida.

Estava fent una enquesta entre literats i artistes per demanar-los la seva opinió so-

bre l'esport. Un dels escollits era el senyor Adrià Gual. Jo no el coneixia més que per fotografies i vet-aquí que una tarda em va semblar descobrir-lo a l'Or del Rhin. M'hi vaig acostar i li vaig dir del que es tractava.

—Sóc periodista i li agrairia que em contestés això i allò. És per fer una enquesta.

El bon senyor va explicar-me pe a pa els seus punts de vista. L'endemà, aquestes opinions sortien en lletres de motllo, acompanyades d'un retrat de l'Adrià Gual. De passada, jo feia unes quantes referències a la pluja que queia mentre durava la intervú...

Uns dies més tard vaig tenir ocasió de comprovar que havia fet una planxa sensacional. El senyor amb qui jo havia parlat no era l'Adrià Gual! Era el pintor Colom. Ni l'un ni l'altre van presentar cap reclamació.

***

L'art de la intervú no és tan fàcil com sembla a primera vista. Més que un art, podríem dir que es tracta d'una ciència gairebé exacta. La major dificultat de les intervú és trobar un bon començament i un bon final. El *mot de la fin*, sobretot, té una importància decisiva. Va durar un temps que totes les intervú acabaven si fa no fa:

—I ara -deia- hauria de fer el favor de contactar-nos una anècdota de la seva vida...

L'intervúat solia fer uns quants escarafalls i finalment treia una floreta d'esperit. El periodista hi posava la firma a sota i... bona nit tinguin. Aquest era el sistema dels repòrters brillants de l'època. Els altres sortien del pas amb el recurs tan trist de: "No volguérem abusar més estona de l'amabilitat del nostre interlocutor..." o bé demanant auxili a un cop de telèfon providencial.

Ara s'ha decidit per presentar una mena de senzillesa, que en el fons és tan trucada com els efectes del vell repertori. Els seus resultats, però, són molt més satisfactoris. Ja no s'estila de desitjar als aviadors un vol tan feliç com el d'algun personatge mitològic, posem per cas. Es diu simplement: «Bon viatge», i es fa veure que en aquesta paraules hi ha continguda una gran emoció.

***

La nostra experiència ens permet d'establir un *quadro* de preferències. Les persones que dona més gust d'anar a veure són:

Primer, les reines de bellesa; segon, les artistes de teatre; tercer, els literats que, per anar sobre segur, us donen la intervú escrita; quart, els personatges que tenen temps per perdre; cinquè, els il·lusionistes; sisè, els criminals (convenientment tancats a la presó, està clar); etc.

Les intervú més desagradables de fer són amb els savis, les mares de les artistes i els tenors. Els tenors són els que us diuen:

—A tal banda vaig tenir un èxit formidable, però no ho digui que li dic jo. Posi-ho com si fos cosa seva.

«El reportatge és parlar de tot sense entendre de res. Cal tenir, això sí, un estil clar»